

3.3.3

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกลือหวาน

เมษายน – ธันวาคม 2559 ณ หมู่ 2 ต.บานา อ.เมือง จ.ปัตตานี

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวนาเกลือ และชุมชนตำบลบานา อ.เมืองปัตตานี
- 2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือหวานบานาให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น
- 3) เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและอนุรักษ์เกลือหวานบานาให้เป็นอาชีพและสินค้าที่มีคุณค่าต่อพื้นที่ต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

แผน 50 คน • ผล 53 คน

บุคลากรและนักศึกษาคณะวิทยาการสื่อสาร และชุมชน ต.บานา อ.เมือง จ.ปัตตานี

งบประมาณ

แผน 200,000 บาท • ผล 200,000 บาท

โครงการ 1 วิทยาเขต 1 ชุมชนเข้มแข็ง

หลักการและเหตุผล

เอกลักษณ์ที่สำคัญที่สุด ซึ่งสะท้อนถึงความรุ่งเรืองตั้งแต่อดีตของตำบลบานารอยต่อตำบลตันหยงลูโละ และปัตตานี คือ การทำนาเกลือ เกลือกลายเป็นสินค้าส่งออกสำคัญของอาณาจักรปัตตานี มาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5

สำหรับเกลือจากอาณาจักรปัตตานีนั้น มีความเป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากเกลือของภาคกลางในประเทศไทยตรงที่รสชาติเค็มน้อยกว่าเกลือในพื้นที่อื่นที่มีรสเค็มแหลม และมีรสชาติกลมกล่อม เหมาะสำหรับการปรุงอาหารและถนอมอาหาร จึงได้รับสมญานามว่าเป็น “เกลือหวาน” มีหน่วยงานภาครัฐได้ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ชื่อเสียงของเกลือหวานปัตตานีให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น โดยได้จัดงาน “วันรักเกลือหวาน” เมื่อปีพ.ศ. 2558

แม้เกลือหวานจะเป็นที่รู้จักของประชาชนมากยิ่งขึ้น แต่คุณภาพชีวิตของชาวนาเกลือก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากปัจจัยหลายประการ ทั้งฤดูกาลที่ไม่แน่นอนจึงไม่สามารถคาดการณ์ผลผลิตของตนเองได้ นาเกลือถูกบุกรุกจากการขยายของเมืองมากยิ่งขึ้น มีผู้สืบทอดการทำนาเกลือน้อยลง และพ่อค้าคนกลางรับซื้อเกลือไปจำหน่ายมีค่าทางการตลาด (Margin) ค่อนข้างสูง ชาวนาเกลือจึงมีความต้องการที่จะสร้างมูลค่าเกลือของตนเอง ลดการพึ่งพิงพ่อค้าคนกลาง

ดังนั้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาของตำบลบานาให้คงอยู่ต่อไป พร้อมกับพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวนาเกลือ ครอบครัว และชาวบ้านในพื้นที่ดังกล่าว จึงได้เสนอโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือหวานบานา

3.3.3

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกลือหวาน

เมษายน – ธันวาคม 2559 ณ หมู่ 2 ต.บานา อ.เมือง จ.ปัตตานี

หลักสูตร/กิจกรรม

มีขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เกลือหวาน ดังนี้

- ลงพื้นที่พูดคุยให้คำปรึกษา และศึกษาข้อมูลส่วนตัว/ข้อมูลประกอบการของกลุ่มผู้ผลิตเกลือหวาน
- สนับสนุนงบประมาณในการทำอุปกรณ์ส่งเสริมการบรรจุภัณฑ์
- นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบตราสินค้า โดยมีคณาจารย์ให้คำแนะนำ
- จัดอบรมพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจผู้ผลิตเกลือหวานบานาเพื่อให้ความรู้และประสบการณ์ในการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- สนับสนุนการพัฒนาสินค้าตัวอย่าง โดยการสนับสนุนการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวอย่างเกลือและการเสริมสารไอโอดีนเพื่อให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน อย. และ มอก. และมีส่วนร่วมในการออกแบบฉลากสินค้าสำหรับใช้บรรจุภัณฑ์
- การพัฒนาช่องทางการตลาด โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและศึกษาวิเคราะห์ช่องทางการตลาด
- การจัดแถลงข่าว เพื่อส่งมอบผลิตภัณฑ์ชุมชนต้นแบบให้แก่วิสาหกิจชุมชนในจ.ปัตตานี และประชาสัมพันธ์สินค้าชุมชนให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

ผู้รับผิดชอบ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภริกาญจน์ ไคนุ่นนา หัวหน้าโครงการ

ดร.ฮัมเดีย มุดอ กรรมการ

อาจารย์จารียา อรรถอนุชิต กรรมการ

อาจารย์สุวนาท ทองสองยอด กรรมการ

ดร.กำจร เกิดทิพย์ กรรมการ

นางสาวอรทัย จารูวิเศษ เลขานุการ

นายกิตติศักดิ์ ประชุมทอง ผู้ช่วยเลขานุการโครงการ

ผลการดำเนินงาน

ด้านปริมาณ ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นคณาจารย์และบุคลากรคณะวิทยาการสื่อสารจำนวน 7 คน นักศึกษาคณะวิทยาการสื่อสารจำนวน 22 คน และกลุ่มผู้ผลิตเกลือหวานบานาจำนวน 24 คน รวม 53 คน ซึ่งมากกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

ด้านคุณภาพ เกลือหวานบานาได้รับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) มีตราสินค้าและฉลากสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ และวิสาหกิจชุมชน กลุ่มทำนาเกลือบานา หมู่ที่ 2 มีการขับเคลื่อนในการพัฒนาศักยภาพกลุ่ม ซึ่งสามารถอนุมานได้ว่า เกลือหวานบานาได้รับการพัฒนาให้มีมูลค่าเพิ่ม และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีและชุมชน มีความสัมพันธ์อันดี

3.3.3

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเกลือหวาน

เมษายน – ธันวาคม 2559 ณ หมู่ 2 ต.บานา อ.เมือง จ.ปัตตานี

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

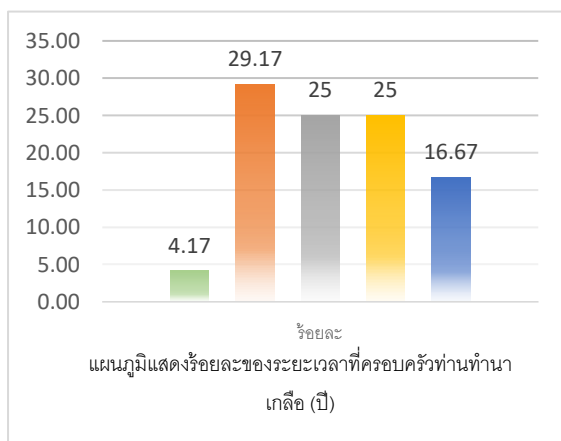
- โครงการล่าช้ากว่ากำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ เนื่องจากการเบิกจ่ายงบประมาณจากมหาวิทยาลัย จึงจำเป็นต้องขยายโครงการไปอีกประมาณ 3 เดือน การเบิกจ่ายงบประมาณควรตรงเวลา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงาน
- กลุ่มผู้ผลิตเกลือที่โครงการให้การสนับสนุนเป็นกลุ่มใหม่ที่มีประสบการณ์น้อยในการประกอบธุรกิจชุมชน โครงการฯ จึงจำเป็นต้องเสริมศักยภาพด้านอื่นนอกเหนือจากแผนงาน เช่น ด้านการจัดการกลุ่ม การประกอบธุรกิจ การเชื่อมโยงกับหน่วยงาน เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- การผลิตเกลือของกลุ่มไม่สามารถผลิตเกลือได้ตามเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากสภาพอากาศที่มีฝนตกผิดฤดู ทำให้ได้ผลผลิตน้อยที่ไม่สามารถนำมาแปรรูปได้เพียงพอ
- การเชื่อมโยงกลุ่มชุมชนภาคีการพัฒนา โดยเฉพาะกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่จะต้องทำให้ชุมชนได้รับการสนับสนุนในหลากหลายด้าน

ภาพกิจกรรม

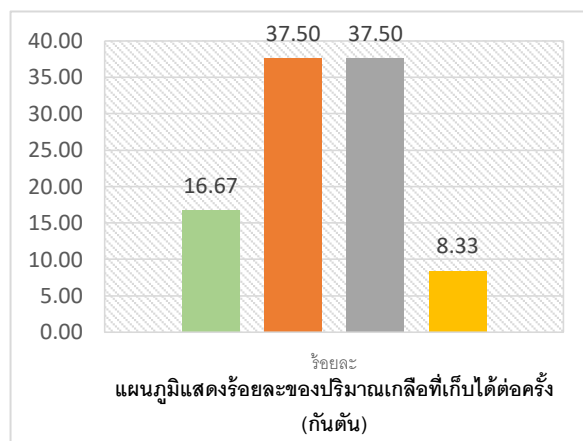

สรุปข้อมูลผู้ผลิตเกลือกลุ่มเกลือหวาน (ข้อมูลประกอบการ)

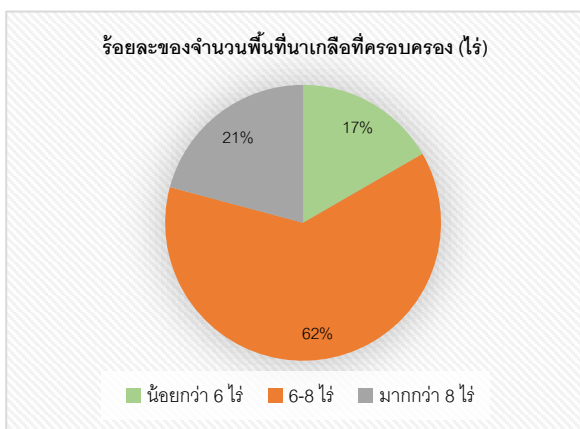
1) ระยะเวลาที่ครอบครัวท่านทำนาเกลือ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	1	4.17
5-15 ปี	7	29.17
16-30 ปี	6	25
31-45 ปี	6	25
46 ปีขึ้นไป	4	16.67
รวม	24	100

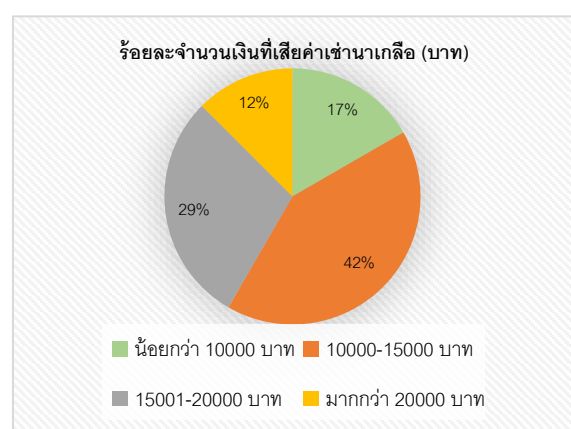
2) ปริมาณเกลือที่เก็บได้ต่อครั้ง (กัณฑ์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5000	4	16.67
5000-7500	9	37.50
7501-10000	9	37.50
มากกว่า 10000	2	8.33
รวม	24	100

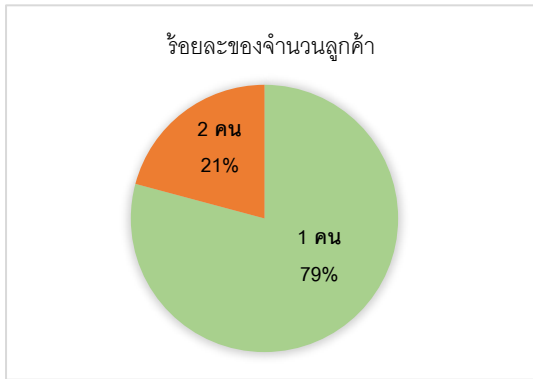
3) จำนวนพื้นที่นาเกลือที่ท่านครอบครอง (ไร่)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 6 ไร่	4	16.67
6-8 ไร่	15	62.50
มากกว่า 8 ไร่	5	20.83
รวม	24	100

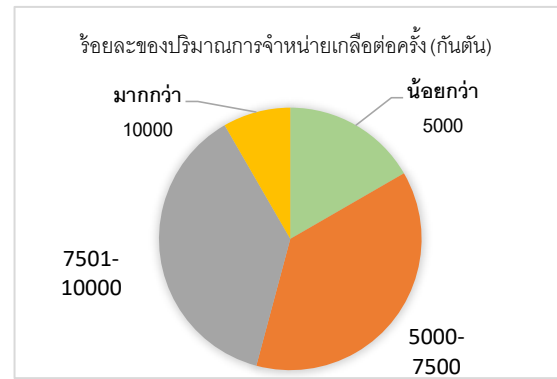
4) จำนวนเงินที่เสียค่าเช่านาเกลือ (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10000 บาท	4	16.67
10000-15000 บาท	10	41.67
15001-20000 บาท	7	29.17
มากกว่า 20000 บาท	3	12.50
รวม	24	100

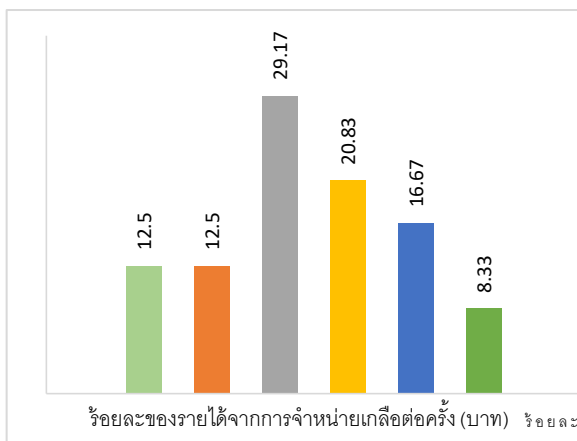
5) จำนวนลูกค้า	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 คน	19	79.17
2 คน	5	20.83
รวม	24	100

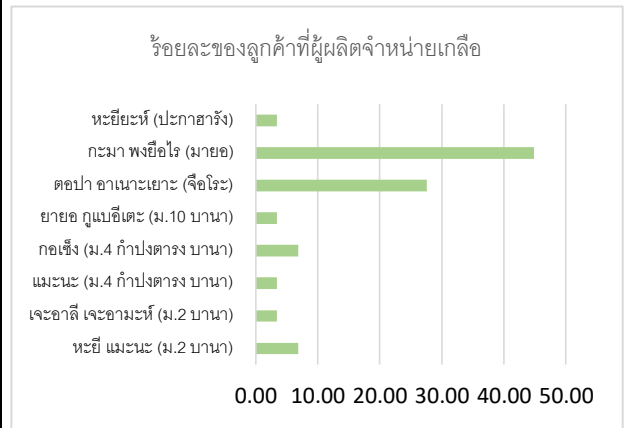
6) ปริมาณการจำหน่ายเกลือต่อครั้ง (กัณฑ์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5000	4	16.67
5000-7500	9	37.50
7501-10000	9	37.50
มากกว่า 10000	2	8.33
รวม	24	100

7) รายได้จากการจำหน่ายเกลือต่อครั้ง (บาท)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000	3	12.5
10,000-30,000	3	12.5
30,001-60,000	7	29.17
60,001-90,000	5	20.83
90,001-120,000	4	16.67
มากกว่า 120,000	2	8.33
รวม	24	100

9) ท่านจำหน่ายเกลือให้ใครบ้าง	ความถี่	ร้อยละ
หะยี แมะนะ (ม.2 บานา)	2	6.90
เจอะอาลี เจอะอามะห์ (ม.2 บานา)	1	3.45
แมะนะ (ม.4 กำปงตารง บานา)	1	3.45
กอเซ็ง (ม.4 กำปงตารง บานา)	2	6.90
ยายอ กูแบอี่เตะ (ม.10 บานา)	1	3.45
ตอปา อาเนาะเยาะ (จือโระ)	8	27.59
กะมา พงยื่อโร (มายอ)	13	44.83
หะยียะห์ (ปะกาฮารัง)	1	3.45
รวม	29	100

ผู้ผลิตไม่มีการคัดแยกคุณภาพของเกลือ